devernieuwdestad

Rotterdam, november 2026

BRANDBRIEF aan Rijk, gemeenten en bestuurders uit zorg en welzijn **over verantwoorde huisvesting van mensen met onbegrepen gedrag**

Stel je voor…
… je bent een alleenstaande moeder met een kind van 5 jaar oud. Na een moeilijke scheiding heb je eindelijk weer een eigen thuis. En dan begint 's nachts de buurman te bonken op de deuren. Hij schreeuwt door het portiek en de muziek dreunt door de muren heen. Soms klinkt hij verward, voert heftige gesprekken met mensen die er niet zijn en lijkt nachtenlang niet te slapen. Het is duidelijk dat hij kampt met psychische problemen en hulp nodig heeft. Tegelijkertijd voelt de situatie voor jou en je kind steeds onveiliger en eist z'n tol. Je kind schrikt huilend wakker, plast weer in bed en valt overdag in de klas in slaap. Jij slaapt nauwelijks, komt te laat op je werk en bent bang je baan kwijt te raken. Die ene keer dat je hem aansprak, kwam hij dreigend op je af. Vanaf dat moment luister je achter de voordeur voordat je naar buiten gaat en durf je je kind niet meer alleen buiten te laten spelen. Je meldt, belt en wacht. De corporatie, politie en hulpverlening zijn allemaal wel een keer langs geweest, maar hij doet voor niemand de deur open. De weken worden maanden. Thuis, waar jij en je kind veilig zouden moeten zijn, is een plek geworden waar jullie voortdurend op je hoede zijn.

Wij, bestuurders van 27 corporaties uit verschillende delen van het land, verenigd in de Vernieuwde Stad, hebben grote zorgen over de draagkracht van onze buurten en wijken en luiden daarom de noodklok. Wij komen middels deze brief op voor:

- kwetsbare bewoners, die in de praktijk niet goed zelfstandig kunnen wonen en/of niet de juiste begeleiding krijgen, waardoor ze gedrag vertonen dat grote impact op de omwonenden heeft;
- én de bewoners die overlast ervaren en soms dag in dag uit in angst en stress leven, maar wier belang beperkt lijkt mee te tellen.

We delen onze zorgen met u en trachten deze invoelbaar te maken, maar vooral roepen we op tot actie.

DIT IS ONZE OPROEP:

1. **Geef woningcorporaties een volwaardige plek aan de verschillende gesprekstafels, zowel landelijk als lokaal, en laat ons met bestuurlijke moed samenwerken aan oplossingen voorbij onze eigen systeemlogica.**
2. **Stop het onnodig verschuilen achter de AVG en draag als bestuurders actief uit dat er binnen deze wet veel meer kan, wanneer er een gerechtvaardigd belang bestaat.**
3. **Investeer meer in beleid en uitvoering van zorg en preventie in de wijk, outreachende teams en vroegtijdige ondersteuning van mensen om escalaties van onbegrepen gedrag te voorkomen.**
4. **Zorg voor voldoende tijdelijke en permanente (kleinschalige) alternatieven als zelfstandig wonen aantoonbaar niet meer verantwoord is en voer hier ook landelijk regie op.**

ONZE ROL EN ONZE ZORGEN

Woningcorporaties zijn verantwoordelijk voor het huisvesten van mensen die zelf niet in een woning kunnen voorzien. Daar horen ook mensen bij met problemen die tot onbegrepen gedrag kunnen leiden. Een deel krijgt begeleiding vanuit de zorg, maar dat geldt zeker niet voor alle mensen. Het is niet alleen onze wettelijke taak en verantwoordelijkheid, maar ook onze overtuiging dat we er ook zijn voor deze kwetsbare groepen. Daarom maken we al decennialang ruimte in onze woningen voor mensen met een urgentie en zorgbehoefte. Nu is er een grens bereikt: wij kunnen deze mensen niet langer op een verantwoorde manier huisvesten. Hier zitten onze zorgen:

ZORG 1: CLUSTERING VAN KWETSBAARHEID IN WIJKEN MET VEEL SOCIALE HUUR

Er wordt een groot beroep gedaan op corporaties om mensen met urgentie en zorgbehoeften van een woning te voorzien. Van oudsher is woningcorporatiebezit vaak geclusterd in bepaalde wijken en buurten. Bij het plaatsen van deze groepen wordt de druk daardoor vooral in deze buurten gevoeld. Gelijktijdig zien we ook dat de reguliere huurders van corporaties steeds vaker in de laagste inkomensgroepen vallen en vaak zelf, ook zonder urgentie, de nodige problemen en zorgbehoeften hebben. De gedachte achter de extramuralisering is juist dat de personen met een zorgbehoefte in een buurt komen te wonen waarin anderen naar hen om kunnen kijken. In de praktijk komen zij terecht in buurten waar de mensen simpelweg niet meer in staat zijn om elkaar in moeilijke tijden te helpen of te accepteren dat iemand bijzonder gedrag vertoont.

Je kunt kwetsbaarheid niet blijven stapelen op plekken waar de draagkracht al onder druk staat. Dat gebeurt echter wel en in die wijken slaan de consequenties van het beleid gericht op verdergaande extramuralisering neer. De uitkomst is dat de zwakste wijken deze maatschappelijke problemen moeten dragen. Dat mogen we niet accepteren.

ZORG 2: MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK ONDER DRUK

Het aantal incidenten en de ernst van de overlast die bewoners met onbegrepen gedrag veroorzaken nemen toe en dus ook de groep bewoners die angst of stress ervaart door de overlast.
Hierdoor groeit de weerstand tegen de huisvesting van mensen met psychische problematiek. Wij merken dat onder andere via klachten richting wijkbeheerders, via bewonerscommissies en via lokale gemeentebesturen. We zien het ook in de weerstand tegen locaties voor Skaeve Huse. Dat is zorgelijk, want juist de mensen die met de juiste begeleiding wél prima zelfstandig kunnen wonen, dreigen nu de dupe te worden.

Als corporatie is het onze taak om te zorgen voor ‘onbezorgd woongenot’ van al onze huurders. Wij willen dat iedereen zich veilig voelt in de eigen woning en wijk. Dit kunnen wij niet meer waarmaken.

ZORG 3: INDIVIDUEEL BELANG VERSUS COLLECTIEF BELANG

Zorgorganisaties kijken begrijpelijkerwijs naar het belang van de individuele cliënt. Corporaties moeten daarnaast kijken naar de draagkracht van de buurt. Steeds vaker zien wij situaties waarin het belang van één persoon zwaarder weegt dan dat van omwonenden en de wijk als geheel. Rechters geven, bij gebrek aan alternatieve opvangplekken, bewoners nog een 2de, 3de of 4de kans. Hierdoor wordt een individueel geval een multiplier voor problemen bij omwonenden. Soms is er geen andere oplossing en moeten wij omwonenden een alternatieve woning aanbieden. De balans is volstrekt zoek.

Het collectieve belang is nu regelmatig ondergeschikt aan de druk vanuit de maatschappelijke opvang die opkomt voor het individu. We willen hierin meer balans en de stem van omwonenden ook laten meewegen.

ZORG 4: GEEN TERUGVALOPTIES

Wekelijks zijn er situaties waarin overlast ernstig uit de hand loopt. Brand door overmatig verzamelen van spullen, verwaarlozing van de woning, ongedierteplagen, bedreigingen, zware geluidsoverlast en soms direct fysiek geweld. Bij ernstige overlast zijn er vaak geen passende alternatieven beschikbaar voor mensen die niet meer zelfstandig kunnen wonen. Hierdoor blijven situaties bestaan die schadelijk zijn voor zowel de betrokken persoon als voor de omgeving. Corporaties, gemeenten, zorgorganisaties en politie lopen hierdoor vast.

Er zijn te weinig (tijdelijke) woonopties voor mensen die aantoonbaar niet (meer) zelfstandig kunnen wonen. Woningcorporaties staan met hun rug tegen de muur.

ZORG 5: PROFESSIONALS DIE VASTLOPEN

Corporaties, gemeenten, zorgorganisaties en politie krijgen steeds vaker te maken met situaties waarin de problematiek zichtbaar is, maar effectieve interventies uitblijven. Veel professionals, van wijkbeheerders, woonconsulenten tot zorgprofessionals, wijkagenten en gemeenteambtenaren raken gefrustreerd en worden moedeloos.
Onze eigen medewerkers hebben te maken met bewoners die hulp nodig hebben, terwijl ze daar niet voor zijn opgeleid. Dat leidt soms tot gevaarlijke situaties die grote impact hebben. Tegelijkertijd horen zij dagelijks de zorgen en angst van omwonenden. Wanneer passende zorg ontbreekt, informatie niet gedeeld kan worden, wachtlijsten oplopen en alternatieve woonvormen ontbreken, ontstaat een situatie waarin professionals steeds opnieuw hetzelfde probleem moeten managen zonder uitzicht op een structurele oplossing.

Een systeem dat zijn professionals wanhopig maakt en ze in onveilige situaties brengt, laat uiteindelijk ook bewoners in de steek.

devernieuwdestad

Oproep tot **bestuurlijke moed**

Om tot oplossingen te komen, waar zowel de mensen die zorg nodig hebben als de omwonenden bij gebaat zijn, roepen we op tot bestuurlijke moed.

MOED OM SAMEN MET DE WONINGCORPORATIES VOORBIJ DE SYSTEEMLOGICA TE ZOEKEN NAAR OPLOSSINGEN

Wij spreken ons uit. Niet omdat wij dé oplossing hebben, maar wel omdat wij een cruciale partner zijn als het om het huisvestingsvraagstuk gaat. We vragen daarom ook om ons structureel als gelijkwaardige partner hierin te benoemen en te betrekken. Tegelijkertijd werken we allemaal vanuit onze eigen systemen en logica. De oplossing – voorkomen van escalaties en het snel oplossen van gevallen waar het uit de hand loopt – ligt in samenwerking voorbij de systeemlogica en doen wat écht nodig is, zoals het ontschotten van middelen. Wat ons als organisaties bindt is dat we allemaal het beste willen voor de bewoners. Het individuele belang van de cliënt kan niet los worden gezien van de context waarin deze komt te wonen.

Laten we daarom samen aan tafel gaan en tot oplossingen komen, zowel in een crisissituatie als structureel. Dit begint bij bestuurders die hier, vanuit de verschillende sectoren, hun nek voor uit willen steken. Vanuit het Rijk verwachten we een aanjagende en controlerende rol om te zorgen dat deze samenwerkingen overal goed van de grond komen en heldere kaders die, in geval van escalaties, duidelijkheid bieden wie waarvoor verantwoordelijk is.

MOED OM VROEGTIJDIG TE SIGNALEREN IN PLAATS VAN TE VERSCHUILEN

Corporaties beschikken over unieke kennis van buurten en bewoners. Daar kunnen andere instanties, die minder in de wijk geworteld zijn, hun voordeel mee doen. Tegelijkertijd willen wij als corporaties ook weten aan wie we een woning toekennen en wat de risico's zijn. Als het gaat om delen van informatie trekken betrokkenen echter al snel de 'AVG-kaart'. Vaak gebeurt dit ten onrechte; er kan veel meer binnen de wet, dan nu vaak wordt aangenomen. Zonder die denkbeeldige beperking kun je signalen vroeger opvangen en, in geval van escalatie, risico's beter inschatten. De angst om informatie te delen, mede vanwege mogelijke persoonlijke gevolgen, zit echter diep bij professionals.

Geef als overheid en bestuurders richting en spreek je uit over wat wél kan qua informatiedeling en help mee de angstcultuur te doorbreken wanneer er een 'gerechtvaardigd' belang is.

MOED OM PREVENTIEF TE INVESTEREN MET GELD EN MENSKRACHT

Uiteindelijk is voorkomen beter dan genezen. Wij willen ook mensen met psychische problemen kunnen blijven huisvesten, zonder dat omwonenden daar verder onder lijden en de draagkracht van de buurt onder druk staat. Dan moet de zorg op orde zijn. En wat doen we met mensen die structureel zorg mijden? Hoe ver mag de individuele vrijheid gaan als deze ten koste gaat van het woongenot van het collectief (de buurt)? Laten we ook daarover met elkaar in gesprek gaan.

Investeer in voldoende zorg in de wijk, preventie met bijvoorbeeld meer outreachende zorgteams en vroegtijdige ondersteuning. Dit vraagt om gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk, gemeenten, zorg, welzijn, veiligheidspartners en corporaties, omdat het ook raakt aan wetgeving, financiering, capaciteit, gegevensdeling en woonbeleid.

MOED OM TE BLIJVEN ZOEKEN EN INVESTEREN IN MEER OPVANGPLEKKEN EN WOONCONCEPTEN

Niet iedereen kan blijvend zelfstandig wonen. De zorg en overheid mogen hun handen er niet vanaf trekken als zij vastlopen in hun eigen systemen en vervolgens het probleem bij de corporaties laten. Er ligt een gedeelde verantwoordelijkheid.

Van het Rijk verwachten we een regiefunctie om landelijk naar beschikbare intramurale plekken te zoeken. Investeer daarnaast versneld in tussenvoorzieningen, beschermd wonen en andere passende woonvormen. Gebruik en betrek ons hierbij als partners.

TOT SLOT

Wij willen óók in de toekomst mensen met psychische problematiek kunnen huisvesten. Verantwoord huisvesten vraagt om meer dan een woning alleen. Het vraagt om passende zorg, voldoende alternatieven en oog voor de draagkracht van buurten.

Wij kiezen niet tussen kwetsbare bewoners en hun buren. Beiden verdienen onze aandacht en zorg. Dat geldt ook voor alle professionals in het veld. Te vaak moeten zij aan bewoners uitleggen waarom een situatie, die voor iedereen zichtbaar onhoudbaar is, toch voortduurt. Dat tast het vertrouwen in onze organisaties én in de overheid aan.

Daarom roepen wij het Rijk, gemeenten en bestuurders in zorg en welzijn op om samen met corporaties verantwoordelijkheid te nemen voor oplossingen die werken voor zowel de bewoner, de buurt als onze medewerkers. Niet overmorgen, maar nu!

Erik Gerritsen
bestuurder Ymere

Anne Wilbers
bestuurder Stadgenoot

Richard Sitton
bestuurder Woonbron

Barend Kuenen
Bestuurder Parteon

Rufa Lieben
bestuurder Wonen Limburg

Mohamed el Achkar
bestuurder Woonstad Rotterdam

Tonny van de Ven
bestuurder Alwel

Marieke Kolsteeg
bestuurder Hef Wonen

Roy Beijnsberger
bestuurder Woonbedrijf

Mohamed Acharki
bestuurder Rochdale

Hans Pars
bestuurder WonenBreburg

Marieke Stam
bestuurder Woonplus

Anke Huntjens
bestuurder Eigen Haard

Jacco Maan
bestuurder Vidomes

Henk Peter Kip
bestuurder Woonin

Harry Platte
bestuurder Woonzorg Nederland

Mohamed Baba
bestuurder Haag Wonen

Karolien de Jager
bestuurder Hof Wonen

Hedy van den Berk
bestuurder Havensteder

Roelien Ritsema van Eck
bestuurder de Alliantie

Miriam Heringa
bestuurder Staedion

Sander Heinsman
bestuurder Portaal

Karin Verdooren
bestuurder Lieven de Key

Elles Dost
bestuurder Lefier

Imke Mokveld
bestuurder Volkshuisvesting

Alfred van den Bosch
bestuurder Vivare

Carly Jansen
bestuurder Mooiland

